

פרוטוקול מס' 91
מישיבת ועדת הכלכלה
שהתקיימה ביום ד', י"א בסיון, תשל"ה
(21.5.75) שעה 8.30

ג כ ח ר

חבריה הועדה:
היו"ר י. הורוביץ
ע. אמורי
מ. דרוכלס
ע. הדר - הורוביץ
פ. יפהר
י. כהן
י. יודין
א. לבני
מ. לוונבראון
ז. שובל

מוזמנים:
חה"כ א. שכטרמן

יועץ כלכלי לוועדה:
ד. לב

מזכיר הועדה:
מ. פלקסר

רשמה:
מ. טרלו

סדר היום:
1. מסקנות ועדת הכלכלה על בעיית האנרגיה בישראל

2. הצורך בעודד היצוא

192.

(נתקבל ביום 25.5.75)

היו"ר י. הורוביץ: אני פותח את הישיבה.

מסקנות ועדת הכלכלה על בעיית האנרגיה בישראל

היו"ר י. הורוביץ: אנחנו עוסקים בהמלצות שהגישה ועדת המשנה. שמענו על הנושא מפי אנשים רבים. קבענו מעתה משנה כדי לנסח הצעות שתהיינה תואמות את התרשמות הועדה מהדיונים כאן. בראשות הועדה היה ח"כ לבני. אבקש את ח"כ לבני לשכת ראש הישיבה כי אני נאלץ לצאת לוועדת החוץ והבטחון.
סעיפים 1 - 2

א. שכטרמן: הגיע הזמן שועדת כנסת תאמר שהיא מחליטה להקציב סכום לרשותו של זרחין. במחסור כזה של אנרגיה בעולם, אפשר לא להשלים עם נסיונותיו, אבל הדברים נעשים רק באופן חלקי. אני מציע שלהצעות האלה תצורף המלצה שהועדה ממליצה להעמיד לרשות המהנדס זרחין מיליון ל"י לשם השלמת נסיונותיו.

הערה שניה, מונחת הצעת חוק בנושא זה כבר במשך 14 חודשים ולא נגשו לדון בה כי שרי המשלה הנוגעים בדבר ניהלו אתי מו"מ. בינתיים נתברר שהמשלה מביאה הצעתה שהיא כולה מים. במקום הקמת רשות סטוטורית, היא רוצה להקים ועדה מתאמת, וישארו 20 רשויות שכל אחת מטפלת בעניין אחר. אינני אומר שצריך לקבל את החוק שהצעתי, אני מבקש מהועדה להמליץ בפני השרים הנוגעים בדבר לדון בזה. כל הגורמים המטפלים בעניין עודדו אותי בהגשת הצעת החוק. זה יהיה הוגן גם כלפי חבר שהשקיע בזה הרבה עבודה.

היו"ר א. לבני: נרשום את זה לפנינו, נמצא נוסח מתאים.

סעיפים 3 - 4 אין הערות.

סעיף 5

א. שכטרמן: חושב שסעיף 5 צריך לבוא לפני סעיף 4.

סעיפים 6 - 7 - 8 - 9 - 10

אין הערות

סעיף 11

א. שכטרמן: מציע להזכיר החלטות קודמות של ועדת הכלכלה שנתקבלו בקדנציה הקודמת.

היו"ר א. לבני: המשלה כבר החליטה להוציא מכרז על כור אחד, אנחנו ממליצים על יותר מאחד.

סעיפים 12 - 13 - 14

אין הערות

סעיף 15

היו"ר א. לבני: הייתי מוסיף ל"תעלה": "או נקבה".

א. שכטרמן: זו איננה התכנית היחידה מסוג זה. יש הרבה תכניות אחרות. יש תכנית שטיפלתי בה והיא נמצאת בתיקי המשלה, כין אילת וים המלח. אולי כדאי לומר: התכניות השונות העומדות לנצל הבהלי גבהים, אם להספקת אנרגיה או לנביגציה, או לשניהם.

היו"ר א. לבני: איננו רוצים להיכנס לדברים גרנדיוזיים. מה גם שמתקרבים לקו רכבת אורון - אילת. מה יש שילוב של שתי בעיות. אנחנו מודעים לזה שפני ים המלח יורדים כי לא מגיעים מספיק מים מהכנרת. מחפשים מקורות מים ל-300 מיליון קוב לשנה וזה לא רק להאטת ההתאדות המואצת אלא כדי להחזיק את חפרי הגלם.

הגישה היא לנצל מה שיש במילא כמו שיש, מים-ים.

א. שכטרמן: האם הועדה קיבלה את בקשתי שצריך להזכיר את הצעת החוק ולבקש לדון בה?

מ. לוונבראון: לא נראה לי שבסיכום על המלצות בקשר לנושא זה, יכולים להזכיר זאת. אולי אפשר להוסיף נספח.

ע. הדר-הורוביץ: נראה לי סביר שבמידה ויש הצעת חוק שצויה על מה שהועדה ממליצה, טבעי שנמליץ להביא את הדיון בה.

סעיף 16

מ. לוונבראון: למה לא מוזכר זרחין, הוא הציע זכרים קונקרטיים?

היו"ר א. לבני: מציע במקום: מכל התכניות, לכתוב: מהתכניות.

סעיף 17 - אין הערות.

סעיף 18

מ. לוונבראון: אינני יודע אם הבעיה היא רק אקולוגית. האם שוכנעו מבחינת הכדאיות? לו היו לנו אוצרות פחם בארץ, היה כדאי. אבל אם צריך לייבוא פחם?

היו"ר א. לבני: המדענים אמרו את זה. הכל במסגרת אלטרנטיבות, לא רק כדי לחסוך נפט אלא במקרה שדרכי ההובלה של נפט תהיינה חסומות. יש עודף פחם בעולם. יש פחם במזרח התיכון שאפשר לייבאו. זו גם הסנדנציה בעולם בגלל יוקר הנפט.

סעיף 19

מ. לוונבראון: הסעיף פוליטי ולא ענייני, הוא מעורר ויכוחים.

נ. דרובלס: מסכים לדעת חה"כ לוונבראון, מנימוקים הפוכים. אין צורך להתייחס לביקורנו באבו-רוודס, אבל אם דוקא רוצים, אינני מתנגד לכך. מציע לומר בסעיף 19: לאחר ביקורה של הועדה באבו-רוודס, מפנה תשומת לב לחשיבות העליונה שיש לתמוכת הנפט באבו-רוודס לכלכלת המדינה. איננו צריכים להכנס לשאלה של נסיגה או לא נסיגה.

י. כהן: אינני חושב שועדת הכלכלה, לאחר הביקור באבו-רוודס ושמיעת פר דינסטיין, יכולה להתעלם מהאספקט שהוא העלה. בשדות הנפט אשר להפיק כמות כפולה ממה שמפיקים. אם תוחזר אבו-רוודס, לא רק ש-60% מהנפט של המדינה אנחנו מפסידים אלא אנחנו מסכנים את האשרויות לקבל את 40% הנותרים ממדינות אחרות. ועדת הכלכלה איננה נכנסת לשיקולים פוליטיים, אבל אם מדברים על אנרגיה ועל נפט, אני חושב שמוכרחים להזכיר את הנושא הזה של הגברת הקידוחים.

יש שבע חברות שחולשות על הנפט בעולם. אף אחד לא ירצה להסתכסך עם מדינות ערב בגללנו. לכן לפי דעתי צריך לומר בעניין שהזכיר ברורים.

ע. הדר: נכון שהסעיף פוליטי. לכן אפשר לומר שהועדה מציעה לפתח מקורות נפט, כלי לציין איסה.

אפשר לומר שלאור ביקורה של הועדה והתרשמותה מתרומת הנפט של אבו-רוודס לכלכלה הארץ, סבורה הועדה שיש להחיש פיתוח מקורות אנרגיה למקרה שיוחלט לוותר על אבו-רוודס.

י. יודין: אינני חושב שזה נאה לוועדת הכלכלה להזכיר ביקור אחד או איש אחד, אפשר לצפות לוועדת הכלכלה שתסיק את מסקנותיה לגבי רשות נפט של ישראל על מקורות יותר רב-גווניים. לדעתי הניסוח לא טוב. הסעיף פוליטי ואין צורך להכניס אותו. ועדת הכלכלה צריכה לצמצם את עצמה לשיקולים כלכליים. לדעתי צריך לומר שממשלת ישראל צריכה להקדיש דאגה עצומה כדי לפתח מקורות נפט. (ב) להקדיש תשומת לב לבעיית אספקת נפט ממקורות זרים לטווח ארוך בצורה שלא נהיה תלויים במקור אחד.

בשעתו הצגתי כמה שאלות לאנשים העוסקים בבעיות הנפט והאנרגיה האטומית. הפניתי את תשומת לבם שהתלהבות היתרה בעניין השקעות אסטרונומיות שדרושות לפיתוח אנרגיה גרעינית, יכולה להיות מוגזמת. לפני ה"אקונומיסט" מ-10.5.75 בו יש עדות של מדענים גרעיניים מאנגליה ונימוקים נגד אנרגיה גרעינית שהיא מסוכנת. היא זולה רק באופן זמני ולתקופה של 25 שנים הקרובות יכולה להיות גם בלתי נחוצה. אינני חושב שאנחנו צריכים להשלים עם הפתרון הבלעדי של אנרגיה גרעינית לישראל. העניין עוד לא הוכח. יש פלוגתא רצינית ביותר בין גורמים שבנו והפעילו עשרות ראקטורים גרעיניים. צריך לנהוג בזהירות.

מדברים לא רק על סחם אלא גם על השמש
וטמפרטורה מתחת לאדמה ועוד ועוד. אצלנו על אחת כמה וכמה.

היו"ר א. לבני: אנחנו מדגישים ששפענו מופחים לדברים
שונים. הסעון היה שמי-עדסוף המאה הזאת
אנחנו נבנה את כל האנרגיה הגרעינית בלבד, נזדקק ל-17
כורים בסדר גודל של אלף פלוס כל אחד. בינתיים מפליצים
רק לבנות שנים. לא הייתי מסתמך כל כך על אנגליה. בכל
העולם מסכימים שהנפט הוא גורם שפעם יאזל בעולם. יש ארצות
שיש להם אוצרות טבע למאות שנים. הפחם בארה"ב, אם ישתמשו
רק בו, יספיק ל-300 שנים. לאנגליה אין מספיק שמש; אצלנו יש.
כאנגליה מדברים על תחנות כוח אטומיות כבר 20 שנה. הם התחילו
עם תחנות קטנות. היום הסנדנציה היא מ-600 מגווס ומעלה.
יצור החשמל על בסיס גרעיני הוא הצקי ביותר. הסכנה היא אם
כור כזה נפגע בלבד. בארה"ב דוחפים המדענים להקמת כורים
גרעיניים לשעת הצורך. הם טוענים שצריך לשמור על הדלק
למטרות כמו מטוסים. אנחנו מדברים על האבן הביטומינית
שישנה אצלנו בכמויות די מוגבלות. אולי במשך הזמן ימצאו עוד
דרכים להפקת אנרגיה. איראן הזמינה כבר 18 כורים גרעיניים.
אי אפשר להזמין את זה מן המוכן, אלא צריך להקים את זה
וזה גם כן לוקח זמן. לכן אנחנו מוכרחים להזכיר כאן אנרגיה
גרעינית.

את אבו-רוודס אני מציע להזכיר רק כגורם
כלכלי. לא רק שאנחנו שואבים נפט אלא משקיעים הון בקידוחים
נוספים. כל קידוח נמשך 8 - 10 חודשים. איננו יכולים להתעלם
מזה. אפשר לא להזכיר את דינשטיין ולא לדבר על נסיגות.

י. כהן: מציע לכתוב: הועדה קוראת לממשלה להבטיח
אספקת דלק לטווח ארוך ממספר מקורות
פנים וחוץ להרחבת הפעילות הכלכלית ולצרכיה החיוניים של
ישראל.

מ. דרובלס: מציע: בעקבות ביקור הועדה באבו רוודס
ושמיעת דברי מופחים על חשיבותו הגדולה
של הנפט שאנחנו מקבלים מבארות אבו-רוודס המספקות יותר ממחצית
הדלק של תצרוכת מדינת ישראל, סבורה הועדה שיש חשיבות רבה
לאבו-רוודס לכלכלת מדינת ישראל.

י. יודין: מציע לשים דגש על פיתוח מקורות נפט
פנימיים ואפשרויות אספקת הנפט מכחוץ.
זה שאנחנו מלוויים בארץ אחת, גם אם זה יותר זול, יכה בנו.

סעיף 20

י. הורוביץ: נעשו המון מחקרים. מנסים לתקן את
המעוות. זרחין הצביע על כמה וכמה
דברים. כל אחד מבטל את זכריו. אף אחד לא עשה מה שהוא אמר
בדיוק. הוא הכיא הוגמאות מכריה"מ על ענין המגנזיום
לפני שנים, וכאן לא עשו דבר למרות שיש לנו מגנזיום כשפע
היום תהליך היצור הוא יקר, אבל לא מפתחים את זה כראוי.

אני מציע שאנחנו נמליץ להעמיד מיליון ל"י לרשות הניסויים של זרחין שייעשו בפיקוחו.

ה ו ח ל ט

להזכיר את זרחין במסקנות.

י. יודין: מציע לחלק את סעיף 2 לשני חלקים ולחזק את החלק המדבר על מחקר. לדעתי צריכה לקום כתובת מרכזית לבעיות פיתוח אנרגיה בארץ. על ועדת הכלכלה לקבוע שצריך להקדיש סכומים הרבה יותר גדולים לפיתוח האנרגיה. אינני מסכים עם דעת ח"כ הורוביץ שיש להעמיד לרשות זרחין מיליון ל"י. הוא בעל מחשבה פורה, הוא זורק רעיונות, אבל פיתוח רעיונותיו לפעמים מוליך הצידה. לפעמים הוא מגיע למסקנות סותרות. בקשר להתפלת מים זרחין מילא תפקיד יוצא מן הכלל ואני רוצה להזכיר אותו. אבל אם נאמר שהועדה דורשת לפרויקטים שלו סכום מסוים, צריך לבדוק את זה קודם.

היו"ר א. לבני: אזלי במקום לנקוב בסכום של מיליון ל"י נאמר: מימון מתאים?

י. הורוביץ: אני מכיר את דעת המשרדים עליו. האיש מבוזר ואני חושש שעם הליכתו יאבדו רעיונותיו. המפרשים את רעיונותיו מתעלמים מזה שהם שלו. אני מדאג שיפרשו את רעיונותיו לא נכון.

מ. לוונבראון: מציע לכתוב שנקציב סכומים מתאימים.

י. הורוביץ: אם לא יאמרו סכום מסוים, יתחמקו מזה.

היו"ר א. לבני: נכתוב בסעיף 13: הועדה ממליצה לעודד את מחקריו של המהנדס זרחין שהופיע בפניה ולהקציב לו סכום מסוים.

סעיף 19

י. יודין: אני סבור שלא צריך את סעיף 19. נתקלנו בפלוגתא פוליטית. אני מבקש לדחות את ההכרעה לישיבה אחרת ונשמע גם דעת חברי ועדה אחרים. מבקש שניסוח והצבעה יתקיימו בישיבה אחרת. אפשר להודיע לחברי הועדה שבסעיף זה תהיה הצבעה בישיבה מיוחדת והחברים ידעו שעליהם להתכונן להצבעה.

י. הורוביץ: מסכים.

ה ו ח ל ט

לא לסכם את סעיף 19. על סעיף זה יוחלט בישיבה אחרת עליה יודיעו לחברי הועדה שאז תתקיים ההצבעה.

י. יודין:

בסעיפים אחרים ביקשתי לחזק את ענין
המחקר לפיתוח מקורות אנרגיה נוספים.

בסעיף 13, הקטע השני, יש כאילו שלילה
של מחקר בקו של מדע טהור. הועדה יכולה לדבר על הצורך
באיזון בין מחקר לטווח ארוך שהוא מחקר מדעי טהור, והמחקר
השימושי. לא צריך ליצור רושם כאילו הועדה לא מחשיבה את
המחקר המדעי הטהור. אפשר לדבר על הצורך באיזון מושלם יותר.
מה שמתקבל כאן זה לא טוב לדעתי, זו כאילו הסתייגות ממדע
טהור.

היו"ר א. לבני:

ועדת המשנה ישבה עם המדענים והם הפליצו
על הקטע הזה.

י. יודין:

על כל מדען שיאמר זאת אפשר למצוא שנים
שיאמרו את ההפך...

מ. לורנבראון:

עם כל חשיבות הנפט, לפי המצב שלנו
לא נראה לי שהנפט הוא המקור שיוכל
לספק אותנו בשנים הקרובות, אפילו אם ימצאו נפט, יכול
להיות שימצאו כתנאים שהפקתו תהיה יקרה מדי. אינני מתנגד
שמליץ על המשך החיפושים של נפט, אבל צריך לשים דגש על
מקורות אלטרנטיביים. אני מקבל את דעת חה"כ יודין שלא
נדגיש כל כך את החשיבות של אנרגיה גרעינית. במליץ על כור
אטומי או שנים, אבל נשים דגש גם על מקורות אחרים. לא
התרשמתי שאנחנו עשינו מספיק כדי לנצל את אנרגיית השמש
או את מקורות ים המלך.

אשר לסעיף 19, כולנו בעלי דעות פוליטיות
ולא נוכל לשכנע אחד את השני. יש חשיבות לנפט באבו רודס.
יש מצב נתון שאומר שהנפט הזה הוא בשטח שהוא לא שטחה של
ישראל... אני מציע להוציא את הסעיף הזה, זה לא ענין כלכלי.

י. כהן:

אינני שבע רצון מניסוח סעיפים 13 ו-14.
התרשמנו שיש כמה דברים שימושיים ואני
מציע להזכיר אותם. כבר הזכירו קודמי את אנרגיית השמש.
אני מציע עידוד ניצול אנרגיית השמש. שמענו מפי פרופ' ברגמן
המנוח וגם מפי אחרים שאפשר לנצל פסולת ליצירת אנרגיה.

היו"ר א. לבני:

דוקא דשנו בענין המתקנים לפסולת.
המכשירים מיוצרים בארה"ב ואפשר לייבא

אותם.

מ. דרובלס:

בקשר לסעיף 19, שמענו שמסקיעים סכומים
ניכרים בקידוחים של בארות חדשות.
ועדת הכלכלה צריכה לחזק את ההחלטה הזאת, היות ויש סבירות
גדולה להימצאות נפט במקום.

י. כהן:

אני מציע: הועדה קוראת לעודד הקמת
מתקנים שימושיים לניצול אנרגיית השמש
והפסולת ועוד, שהוכחו כשימושיים וחוסכים אנרגיה.

היו"ר א. לבני:

בישיבה הבאה תהיה הצבעה על סעיף 19
או שתהיה הסכמה. נודיע מראש מתי תהיה
ההצבעה. את המסמך נכין לאור ההערות שנשמעו ונגמור את
ההחלטות כדי שאפשר יהיה להניח אותן על שולחן הכנסת.

הצורך בעדוד היצוא

ז. שובל:

ההמלצות נתקבלו כמעט כולן. חה"כ אמוראי
ערער על שני סעיפים. על חברות יצוא,
חה"כ אמוראי אמר שהמשלה מתנגדת לזה מכיון שהיא סבורה
שאינן לתת אותו תמריץ לחברה יצרנית כפי שיש לחברה מסחרית.
אני סבור שההתנגדות הזאת נובעת מחוסר הבנה, במקרה הטוב
כיותר, ולא מתוך דאגה למשק.

בכל העולם, כאותם המשקים שאנחנו רוצים
ללמוד מהם, דוגמת יפן, גרמניה המערבית או שווייץ, ממלאות
חברות היצוא תפקיד מפתח בהגדלת היצוא של המפעלים. ביפן
חלקו הגדול של היצוא נעשה ע"י חברות היצוא ולא ע"י תעשיינים.
אין סתירה בין שני הדברים האלה. חברות היצוא קוננות את
המוצרים המפעלים. מבחינת דרכון התעשייה או פיתוחה, אין
פה שום סתירה, להפך: כשבאה חברת היצוא שמתמחה בנושא
ויש לה קשרים, יש ארצות שאצלם הנושא מפותח ביותר וזה
הגוש המזרחי. כל היצוא של רומניה, הונגריה ועוד דרך
חברות היצוא. חברות אלה מתמחות בעניין יותר טוב מאשר התעשייה
שצריכה להתמחות בנושאים תעשייתיים. חברי ואני בצוות טענו
שחברות יצוא בעצם דומות למחלקת יצוא של מספר גדול של מפעלים.
מבחינת המדינה - נותנים אותו תמריץ בצורה אחרת. לא אומרים
פעם למפעל ופעם לחברת היצוא. לא חשוב מי עוסק בנושא,
חשוב באיזה נושא עוסקים, ולכן רצוי לנו לתת לו עידוד.

י. יודין:

אני בעד חברות יצוא מבחינת יצוא מאורגן
שמתמחים בזה ולא להפקיד את זה לכל תעשיין.
יש שני גורמים: היצרן והגורם המתווך שאלה חברות היצוא
שיכולות להיות גורם ממלכתי, ציבורי או פרטי. העידוד הניתן
על כל דולר יצוא צריך להתחלק. אינני רוצה להיכנס לחלוקה
הפנימית ביניהם. אני בעד חברות יצוא רציניות, אני חושב
שצריכה להיות חברת יצוא ממלכתית.

לעומת זה, אני חולק בסעיף 10 על הכתוב.
עם הכנסת אוטומטיות בעידוד היצוא, אני
חושב שגמרנו עם הנסיון של ייעול היצוא למען התחרות בכל
האמצעים העומדים לרשותנו להבטחת מקומו של היצוא הישראלי
בשווקי העולם.

גישה רצינית לעידוד מחייבת תכנון היצוא
למען פיתוח תעשיות המיועדות מלכתחילה למטרות יצוא. העניין
הזה לא בא לידי ביטוי מספיק במסקנות אלו. צריך להזכיר מה
צריך להיות המכון ליצוא.

ע. אמוראי:

אני חושב שיש טעות בגישה, מפני שמעיה
האוטומטיות מתייחס למדד שהשימוש בו הוא
אובייקטיבי. המדד ייקבע אחת לתמיד ע"י גורמים שיסכמו אין
לקבוע את הסל או את שמירת כושר התחרות של ישראל בשווקי
היצוא. יש כמה הצעות. יש הצעה של פרופ' ברונר ויש של
פרופ' בן-שחר. הכעיה היא של שמירת כושר התחרות של ישראל
בשווקי העולם. היישום של המדד לא יהיה כרוך בהתדיינות
מחדש, אלא כמו שמדד יוקר המחיה או מדד הבניה נמדדים כל חודש
כסדרם ומכריזים ומתאימים, כך גם כאן יהיו מודדים מסוימים
וזה יופעל. הויכוח הוא לא על עד כמה מודדים ואיך מודדים,
תיקבע שיטה, כאשר היא תיקבע, היישום שלה יהיה אוטומטי.

הכוונה היא לקבוע מדד שיש בו ~~יום~~ עידוד. השאלה היא: מה ייעשה עם המדד. המלה "אוטומטית" מתייחסת למכשיר שנסכים שהוא מודד את היצור בצורה הטובה ביותר; לא התדיינות ומו"מ מחדש כל פעם.

לגבי השאלה של החברות, אין כל ספק שדולר ביצוא צריך לקבל תמריץ. השאלה מה זה דולר ביצוא, וכאן הויכוח, מה אנחנו מגדירים כיצוא פרודוקטיבי, שנובע מייצור. אי אפשר לומר שכל מה שיוצא את הארץ ונמכר זה יצוא. אם יצואן מקבל תעודה שהוא שלח סחורה, זה מה שהממשלה רוצה. הטעינו סחורה על האניה ליצוא, על זה מקבל רשומון, החברה פועלת בחו"ל, ואז קורה דבר כזה: אם ניתן תמריץ על הפער של השיווק, יהיה כאן תמריץ חיובי. השאלה היא: מתי אתה קובע שיש יצוא? כאשר הטענת על הסיפון סחורה ואתה מוכר אותה לחברה המשווקת, או שאתה נותן את אותו העידוד גם על מה שקוראים פער התיווך. ההבדל הוא בין מחירים שאתה מוכר, לתת עידוד למחירי החקלאות "תנוכה" או לסיטונאי?

ז. שובל: הקונים לא יקנו סחורה שאיננה כמחיר מסחרי.

ע. אמוראי: בשנתיים וחצי האחרונות, בתחום שאני מכיר אותו טוב, זה הכימיקלים, שישראל היתה מוכרת, שעור הרווח היה קודם 10%. עם ההתיקרות והמחסור בעולם, זה הגיע ל-25% רווח. היות ומחצית העולם חסום בפנינו עובדים גם "ברוקר". גם הברוקר מרויח 12%, כך שהרווח מצטמצם. הממשלה אומרת: כל יצרן שמוכר סחורה לא איכפת למי, על זה הוא מקבל. אבל שלא תבוא חברת שיווק שפועלת בחו"ל ותאמר שהיא קנתה ב-100 דולר ומכרה ב-110 דולר, היינו היא הביאה 10 דולר ועל זה תבקש תמריץ כמו היצרן. אומרת הממשלה: אני לא רוצה לתת את אותו השעור של עידוד כל זה סוג אחר של פעילות, והיא לא רוצה לכוון את כל היצואנים לעבוד דוקא דרך חברות היצוא האלה. אתה נותן לחברת היצוא הישראלית מתח רווחים ויכול לתת ליצרן יותר, העידוד הזה לא טוב.

היו"ר י. הרוביץ: כמו שאנחנו טוענים שלא רוצים פיזול שהמפעל בעצמו ייצא. קודם אמרנו שאנחנו בעד ריכוז, עכשיו אנחנו בעד פיזול. זה ענין אידאולוגי ולא מסחרי. הגישה הזאת היא אנטי מסחרית.

ע. אמוראי: אני מסכים לעמדת הממשלה רק בדבר אחד: כל התערבות היא מלאכותית היות והיצרנים כולם מדברים על יצוא כולל, ואפשרויות השיווק הן דרך גורמים שונים. בדגע שאני נותן את התמריץ לחברה מסוימת שבפניה יש הרבה אפשרויות, אתה גורם לכך שאין זהות בין מה שטוב למשק ובין מה שטוב ליצרן. ליצואן הפרטי יהיה כדאי לעבוד דרך חברה ישראלית מאשר דרך סוכן מקומי כאן. ע"י כך נוצרים תנאים לא זהים למשווקים, לפעמים זה פוגע בסך הכל של היצוא הישראלי.

י. יודין: הממשלה תובעת לייצא. אם היצוא הוא באמצעות היצרן או באמצעות פעולה משולבת של יצרן ושיווק לוצו. הפרמיה בעקבות זה, לא משתנה כי מחלקים אותה בין הגורמים הפעילים. הוא הדין במקרה שהזכרתי, אם חברת היצוא תשיג מחיר יותר טוב, היא לא תקבל בעד זה עידוד שאיננו בתכנית שקבעה הממשלה מלכתחילה.

ה צ ב ע ה

בעד אישור סעיף 15 - הרוב
נגד - אין
נמנע: 1 -

בעד עמדת חה"כ יודין
בסעיף 10 - 1
נגדה - הרוב

היו"ר י. הורוביץ: הממשלה מתנגדת לסעיף 16. בוועדה אין התנגדות לסעיף.

ע. אמוראי: מבקש למחוק את סעיף 17

ז. שובל: מוכן בתנאי שישאר הפסוק האחרון.

י. יודין: במסמך רשמי לא יכולה להופיע המלה "ביון" כלכלי. אפשר לכתוב: איסוף אידיע או

משהו דומה

ה ו ח ל ט

סעיף 17 יתוקן בהתאם להערה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00